

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Kje so vzroki?

Zdravnik, ki hoče bolnika zdraviti, bo najprej poiskal vzroke bolezni. Dokler teh ne pozna, je vsako zdravljenje zaman in zdravilo brez vrednosti.

Tak bolnik je danes naš narod, zlasti mladina na podeželju. Za prazen nič se fantje stepo in skoljejo, za prazen nič ta ali oni obleži mrtev ali pa vsaj tako poškodovan, da ostane vse življenje pohabljen. Napadi iz zasede so postali vsakdanji pojavi. Kam to pelje in odkod to izvira?

Skušnja pravi, da se večina teh zločinov izvrši v pijanosti, star pregovor pa trdi, da je v vinu doma resnica. To bi se reklo z drugimi besedami, da smo v bistvu tako surovi in podivjani, kakršne se pokažemo v pijanosti.

Ali čutite, kmetje in kmetice, zlasti pa vi, dragi fantje in dekleta, kako strašna obsodba se skriva za temi besedami? Človeka spreletava zrna, ko misli na to gnilo rano našega narodnega telesa. Ali je res mogoče, da smo taki? Ali je res to plod slavospevov o dobrem in blagem slovenskem ljudstvu? Kaj nam spričo teh dejstev pomaga govorjenje o visoki slovenski kulturi in civilizaciji? Ubijanje in zavrtno klanje lastnih krvnih bratov ni še nikoli pomenilo kulture, pa tudi mi Slovenci glede tega ne moremo biti izjema.

Pečat nesvobode

Ne, nikakor ne moremo verjeti, da bi bili številni zločini, o katerih dnevno poročajo naši listi, res izraz slovenske duševnosti in miselnosti! Nočemo nikogar zagovarjati in priznavamo, da je alkohol marsičesa kriv, nikakor pa ne vsega. V pokrajini, kjer deluje toliko najrazličnejših društev kakor pri nas, bi niti alkoholizem ne mogel in ne smel roditi tako žalostnih sadov. Prvič bi alkoholizem sam ne smel biti tako razširjen, ako bi vsa društva res delovala kulturno, drugič bi pa morali ljudje biti tako prosvetljeni, da bi niti v vinjenem stanju ne podlegali zločinskemu nagonom in nagibom.

Ako se kljub temu dogaja to, kar nas vse sramoti, moramo iskati vzrokov globlje in ne v samem alkoholizmu. Brez oklevanja in v popolnem prepričanju zato trdimo, da je madež divjaštva na deželi — sramoten pečat nesvobode.

Osvobodimo duha!

Le pogledjmo, kaj se pogosto skriva za vsemi temi zločini! Kdor natančneje pozna razmere v tem ali onem kraju, bo v večini primerov lahko odkril, da se za izgovori, kakor »vinjenost«, »spor zaradi dekleta«, »stara jeza« in podobno skriva prav grda, nizkotna strankarsko-politična strast, prelita v smrtno sovraštvo. Prav zadnje mesece so nepristranska sodišča izrekla nekaj obsodb, ki našo trditev popolnoma potrjujejo. Zato pa pravimo:

Tisti, ki so naš narod desetletja politično vzgajali, tisti so krivi njegove zaslepljenosti in oni so moralno odgovorni za vso nedolžno kri, ki jo v svoji zaslepljenosti ljudje prelivajo iz gole strankarske strasti.

Prvo in najvažnejše zdravilo za naše podeželje je zato — osvoboditev duha! Ne poslušajte garjevih ovac, ki prihajajo k vam kot »kmečki prijatelji« ter vas razdvajajo in hujskajo drugega proti drugemu! To so kužni bacili našega naroda, ki nam vsem zastrupljajo srca in kale poglede, da bi se laglje pasli na naših žuljih in se košatili po naših plečih. Naše delo jim je hlapčevsko, za naše trpljenje so gluhi. Vprašamo vas samo, kdaj naj bo kmetu vodnik človek, ki še ni nikoli okusil bridkosti in sladkosti kmetijskega dela?

Sveto pismo nam govori o — sveti družini in jo na več krajih daje vsem drugim družinam za vzgled. Jožef, Marija in Jezus so bili družinsko tesno povezani med seboj. Mali Jezus je pomagal Jožefu pri njegovem delu in tako raste v kreposti in modrosti pri Bogu in ljudeh. In ko sta ga reditelja zgrešila in potlej našla v templju, je Marija vzkliknila: »Tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala!« In spet nam pripoveduje sveto pismo o Jezusu, kako je skrbel za svojo mater, celo v trenutku, ko je umiral na križu. »Sin, glej, tvoja mati!« S temi besedami jo je izročil v varstvo svojemu najljubšemu učencu Janezu.

Nauk življenja

Po vsem je torej jasno, da nam mora biti družina sveta ne le po naravnem občutju in po naravnih zakonih, ampak kot kristjanom in katoličanom tudi po samem božjem nauku. Če smo pa kmetje sposobni ta vzvišeni nauk spoznati, ga sprejeti in po njem živeti iz lastnega umevanja, potem smo toliko bolj sposobni pravilno gledati in presojudati vsakdanje posvetne, gospodarske in politične zadeve. Kdor se nam v teh hoče vsiliti za jeroba, nam jemlje človeško dostojanstvo, s tem pa ubija naš osebni čut odgovornosti in dolžnosti ter tako izpodkopuje našo moralo.

Ta zločin se je nad našim narodom nemoteno vršil dolga desetletja. Sad te licemerske in hinavske vzgoje pa so temu madeži, ki smo jih uvodoma omenili. Človek, ki mu je vzeta zavest osebne svobode, izgubi polagoma tudi čut vesti in osebne časti. Tak človek kljub navidezni kulturi pade na stopnjo živali. Če se temu ponižanju pridruži še čezmerno uživanje alkohola, potem dobimo pač — slovenske razmere.

Nismo napisali teh besedi zato, da bi se komu laskali ali po kom udrihali. Naš namen je odkrit in pošten: Vsakemu svoje, kmetu pa kmetško svobodo, da bo mogel strgati z oči mreno, ki mu danes ovira pravilno gledanje. Kakor

hitro bo dosegel to, bo že sam brez tuje pomoči našel pravo pot. Tedaj bo tudi spoznal, da niti z očitnim niti s prikritim ubijanjem ni mogoče zatreti idej. Spomnil se bo, da je v Bolgariji kot žrtev surove sile padel Stamboliski, zavedel se bo, zakaj je padel St. Radić, hkratu bo pa tudi blagodejno občutil, da ideje teh dveh kmetijskih velikanov še vedno živijo. In z vneto in zvestobo, ki sta lastni slovenski duši, se bo oklenil teh idej ter šel za njimi, s pomilovanjem pa bo pustil ob strani vse, kar je že tako bolnega, da ne spada v življenje. Duhovno svoboden kmet takih bolnikov ne bo ubijal, temveč le prepustil času in usodi, da obračunata z njimi, narod pa seveda nikdar ne bo jokal za njimi. V svoji velikodušnosti jim bo celo odpustil vso sramoto in kri, kolikor je je bilo po njih krivdi kdaj prelite na slovenskih tleh.

Šolska izobrazba na podeželju

Da nudi osnovna šola premalo kmetškemu in sploh vaškemu človeku, je pač vsakomur jasno.

To so kljub slabemu gmotnemu položaju na vasi vzrok, da je iz nje še naravnost precejšen naval mladine na srednjo šolo. Sicer so tu pa tam še izjeme, kjer starši morajo prestatati riziko svojega gospodarstva, da omogočijo sinu ali hčerki obiskovanje srednje ali celo visoke šole. Pri vsem tem se vidi požrtvovalnost in duševni značaj staršev, ki odločujejo, ali pojde sin ali hčerka v tako šolo. Vse to je nagib staršev in življenjska skrb za otroke.

Iz tega razloga na vasi prevladuje mnenje: Če bo študiran, bo — gospod ali — gospodična in ji ne bo treba telesno delati. In tudi starši z veseljem gledajo na tako mnenje kot nekaj odrešitnega. Vendar je taka stvar včasih zmota in prevara, kajti kaj kmalu se zgodi, da tak šolan človek pozneje pozabi, da ga je rodila mati na vasi, in večina takih ljudi zataji in pretrga vse vezi, ki bi ga še spominjale na to, kje se je rodil in od kod je izšel. Zato ni čudno, da je tudi kader sedanjih šolancev tak, ko se že pri mladini, ki še poseča šole, vidijo taki zanjo gotovo vzvišeni nameni. — Saj se celo fant z malo maturo čuti nekaj več in se sramuje dela, od katerega in na katerem sloni in živi ves svet. So sicer izjeme, vendar večina tava in se vzgaja za kulisami pravega narodnega življenja, ki se mu vede ali nevede noče približati. In taki ljudje, ki bi morali biti cvet in up boljše bodočnosti naroda, se izgublajo v nesmiselnem in brezplodnem življenju, ki najde včasih uteho še v navduševanju za tuje ideje.

Po slednjih mislih bi kdo sodil, da odvrtačamo šolane ljudi od skupnega dela. Ne! Posebno

na podeželju bi se število šolanov moglo še povečati do take višine, da bi imel za to priliko vsak fant in dekle, ki pa bi to darovala za povzdigo vasi in s tem narodu, ne pa nesmiselnemu in brezplodnemu življenju. Za sliko v tem primeru imejmo Češkoslovaško, kjer je število šol naravnost rekordno.

Kmetavzarstvo je sramota

»Nemoj da si seljak« pravijo zlasti srbski malomeščani, pri nas pa: ne bodi takšen kmetavzar! Ne vem skoraj, kako bi obrazložil to žalostno resnico, da se neki človeški tipi še sedaj niso naučili, kaj ta toliko zasramovani kmetavzar pomeni. Najbolj značilno pa je, da se te besede najraje poslužujejo tisti — t. zv. »malomeščani«, ki jim psovka »kmetavzar« kakor pljunek izleti iz ust. Večkrat sem posmatral v življenju dovtipe in njihovo veliko pamet ter izobraženost, pa sem opazil, da so ti »malomeščani« uporabljali besedo kmetavzar v takšnih zvezah in neumnostih, ki so lastne le pokvarjenim in malovrednim ljudem — pa tudi takšnim, ki nimajo pojma o izobraženosti! Nikdar ne boš slišal takšnih neumnosti in kvant od našega najbolj preprostega kmeta. Tej gospodi pa je največje zadovoljstvo, če ob priliki svojih neumnosti sme uporabiti to nesramno žaljivko in sicer kar na naslov človeka, ki v potu svojega obraza dviga kruh in z njim življenje iz zemlje. Takšen človek sigurno nikdar ni pomislil ob sladkih grižljajih, od kod prihaja takšen kos, ki mu kaj rad leze in teče skozi ničvredno in jezikasto grlo! Ali veste morda, vi prijatelji in sovražniki, kako vas ta kmetavzar gostoljubno sprejema o počitnicah, kako vam želi ustreči v vsem, da bi se v dovoljni meri naužili lepe prirode? Če veste — potem si zapomnite, da vam ta sramotna beseda

nikdar

ne pride na jezik. Vsakomur svoje! — vlada pravilo. Vsakdo, tudi najrevnejši berač je vreden svojega spoštovanja, zato ga tudi kmet mora imeti! Lahko so prepričani vsi tisti, da v naših kmetijskih središčih ni sovraštva; vaše psovke sprejemamo sicer z žalostjo, ali vas istočasno iskreno pomilujemo! Vsakdo bi se meral zavedati, da človekovo vrednost izrekajo njegova usta; te vrednote so pa res kaj različne in predstavljajo žalostno resnico, da marsikateri človek nosi samo človeško obliko, njegova vrednost pa je manjša od živali. Mi kmetje sicer radi odpuščamo, nikomur nečemo nič zalega, ali v 20. stoletju naj bo vsakdo

izbrisan

iz človeške skupnosti, ki se drzne uporabiti to sramotno kletvo.

Res, različni so ljudje v svojih dejanjih in nehanjih, marsikateri se bo namrdnil, ko bo čital pričujoče besede. Tistim veljaj: Kmetje si bomo sami znali priboriti spoštovanje, pravico in svoje vrednote, v tem primeru pa vi izvržki ne hodite v našo vas. Naši gozdovi, polja in gorice ter kršni bregovi ne bodo več dali gostoljubje vsem takšnim nepridipravom in človeški zanikrosti, ki ne pozna mej v svoji pokvarjenosti in ničvrednosti.

Krivicu pa bi storili mnogim izobražencem, ki so meščani, ki pa kljub temu znajo ceniti kmetijskega človeka trpina; njih usta še niso izgovarjala tiste sramotilne besede, zato z

vso ljubeznijo

kličemo: Pridite med nas in nas dokončno spoznajte! Kdor bo deležen naše ljubezni, bo laglje nosil breme življenja; pridite torej, da ne bo več mostu med mestom in vasjo!

Tisto sramotno ponašanje človeških izvrškov naj izgine; sožitje prirodne kmetijske inteligence in meščanske izobrazbe pa bo ustvarilo silno moč v vseh narodnih vrstah. S spoštovanjem drug drugega bomo strli tudi tiste pred-

Hočemo sodelovanja s šolanimi ljudmi, s takimi, ki bodo z delom pokazali tudi na podeželju plodove. Zavedati se pač moramo, da kolikor več bo šolanov in izobraženih na vasi, tem preje bo naša vas laglje zadihala, ko bo poslednji človek na vasi odločal v svojih stvareh sam. Seje tedaj bo slovenski narod res nekaj dosegel.

sodke, ki nas danes delajo splošno majhne in raztrgane, da pred svetom nimamo tiste veljave, ki nam po prirodni pravici gre. Nočemo nobene nadvlade, priznavamo vsakomur svoje pravice, hočemo pa tudi, da se vsaj naš trud in krvave žrtve spoštujejo in cenijo. Radi veličine celokupnega naroda in naših žaljivih rok pozivamo vse zdravo misleče meščane, da nam pomagajo pri delu in skušajo človeške slabice poučiti, da je izraz kmetavzar v današnji dobi sramota za vsakogar, ki se ga poslužuje, da je to znamenje nekulturnega in v resnici manjvrednega naroda. Kot protiusluga naj vam bo še večja naša ljubezen; v naših poljih vam bo jasno čelo in vedra duša; sožitje pa bo mogočno odjeknilo v svetu.

Kaj pravijo

»Sokolska Volja« piše v zadnjem uvodniku med drugim:

»Naše sokolsko vzgojno delovanje naj odmeva po vsej domovini kakor zvon: naj drami, budi in kliče vse žive na delo, na borbo, na obrambo in na zmago za mir in svobodo. Hočemo, da v tem našem delu prenehajo vse negativne lastnosti in da se poženejo kvišku k idealom sokolskega bratstva vsa pozitivna svojstva jugoslovanskega človeka! Živeti, da delaš in delaš, da živiš — to je slast in zadoščenje: edino, kar imamo Sokoli za sebe. To je naš notranji vzgon, ki nam ne da nobenega počitka in ki nam ne dovoljuje nikakega razkošja. Naganja nas k povečani tvornosti etično čustvo pravega vrednotenja moralnosti vsakega poedinca, ki ga v bratskem okolju privajamo k žrtveniku narodove veličine, njegovih ogromnih zakladov, njene neslutene lepote, njegove samostojnosti in svobode.«

»Slovenska Beseda« je v članku za kraljev rojstni dan objavila tudi tele značilne misli:

»Velika je vloga, ki jo je našemu kralju Petru II. dodelilo življenje, še mnogo večja pa je odgovornost, ki jo bo čez tri leta prevzel v svoje roke, tako pred lastno domovino in svojim narodom, kakor tudi pred zgodovino sveta. Zato gledamo vsi vanj kot v svojo največjo nado, bedeči in čuječi nad njim kot nad svojim najdragocenejšim zakladom.«

Gostinčarjeva »Delavska Pravica« v zadnji številki med drugim pravi v uvodnem članku:

»Poplemenititi delavsko borbo, dvigniti delavstvo duhovno in ga tako v zavesti kakor tudi srčno usposobiti za res stvarno in uspešno borbo, to je naloga nas vseh, ki se zbiramo v okrilju Jugoslovanske strokovne zveze. S takim delom pa bomo onemogočili vsakogar, ki od delavskega gibanja samo dobro živi, za delavstvo samo mu pa kratko in malo nič ni. V delavskih vrstah bomo na ta način zbudili spet pravo resnost in pravi smisel za potrebno delo in nujni idealizem. Delavska borba mora postati zopet delavska, ker šele potem bo rodila uspehe, ne le za delavstvo samo, ampak bo tudi veliko pripomogla k nujni socialni rešitvi, ki je izvir sreče in blagostanja vsakega naroda in države.

S tem našim delom pa zopet vstaja v slovenskem narodu duh našega rajnega dr. Janeza Evangelista Kreka, ki je živel in delal samo za dobro slovenskega delovnega ljudstva. Že se je čutilo, da je slovenski narod pozabil na tega svojega velikega socialnega reformatorja, toda krščansko socialistično delavstvo ga bo s svojim

delom spet dvignilo in njegove ideje bodo postale zopet vodilo slovenskega naroda. Njegovo življenje vendarle ni bilo zastoj in morda ni le slučaj, da ravno njegova Jugoslovanska strokovna zveza vrši sedaj veliko delo socialnega preporeda slovenskega naroda v naši Jugoslovanski strokovni zvezi.«

Ob 30letnici ptujskih dogodkov

Kdo še ne pomni žalostnih dogodkov, ki so se pred 30 leti odigrali v Ptuj? Zdaj so se po treh desetletjih v nedeljo zbrali v tem lepem mestecu naši vrlji cirilmetodarji, da manifestirajo slogu in soglasje narodno obrambnih delavcev.

Ves Ptuj si je nadel svečano lice, celo z znane Ornigove hiše je vihrala državna zastava. Obmejno prebivalstvo je pokazalo veliko in iskreno narodno zavednost.

Delegati so prispeli iz vseh krajev Slovenije, stari, v delu utrjeni narodni borci.

Delegata je pozdravil zastopnik ptujске družnice CMD, dr. Matej Senčar, za pozdrav pa se mu je zahvalil družbeni prvomestnik g. inž. Mačkovšek.

Že v soboto zvečer se je v Mladiki vršil zaupni shod, v nedeljo pa je Ptuj navdušeno sprejel drage goste. Za svečan sprejem se je zahvalil član uprave, ravnatelj g. Simon Dolar, ki se je spominjal dogodkov pred 30 leti in naglasil, kako se je večala in krepila odprona sila našega naroda do l. 1918. Obžaloval je, da se ni mogel sedaj vršiti napovedani narodni tabor.

Množica je nato v slavnostnem sprevedu, kakršnega Ptuj še ni videl, odkorakala na Tyršev trg. Zlasti je razveseljivo, da je bilo v sprevedu mnogo mladine.

V mestnem gledališču, ki je bilo lepo okrašeno, se je nato pod predsedovanjem prvomestnika inž. Mačkovška vršila 49. redna letna skupščina CMD, ki se je s posebno pozdravno brzojavko poklonila Nj. Vel. kralju. Nato je prvomestnik g. inž. Mačkovšek v lepem govoru očrtal, kako je tudi v sedanjih razmerah še vedno potrebno družbeno narodno obrambno delo. Pozval je vse in vsakogar, zlasti tudi samouprave, pa naše zastopnike v narodnem predstavnstvu in vladi, da zastavijo ves svoj vpliv za to, da bodo narodno obrambna vprašanja na merodajnih mestih deležna pozornosti, kakršno zaslužijo. H koncu je pozval vse Jugoslovane, da utrdimo svoje meje z uspešnim kulturnim, socialnim in gospodarskim delom.

Za njim so izrekli pozdrave številni predstavniki društev in organizacij, tako zastopnik Sokola, Preporodovih starešin, ptujskega ženstva, Zveze emigrantskih društev, Jugoslovanske ženske zveze, Kluba koroških Slovencev itd.

Tajnik g. Gruđen je v svojem poročilu polemiziral z nekaterimi nemškimi trditvami, ki delajo našemu narodu krivico, nato pa je očrtal narodnostne razmere v Prekmurju in na Kočevskem ter na severni meji.

Blagajniško poročilo je podal g. Ludvik, nadzorstveno pa g. dr. Ravnihar, ki je predlagal odboru razrešnico.

Proračun za bodoče poslovno leto znaša 948.000 din. Vsa skupščina je potekla veličastno in slavnostno, navdušenje pa, ki ga je ob tej priliki pokazal Ptuj, pričča, da so vse tuje trditve o neslovenskem značaju severne Slovenije podla kleveta.

Ko prečitata KmetSKI list, dajte ga lepo v žep in pokažite ga sosedu. Opozorite ga na važnejše članke, ki so pisani v duhu kmetškega pokreta. Ne bo vam treba tega ponoviti trikrat, pa boste imeli pridobljenega novega naročnika za prihodnje leto.

Doma in drugod

Agrarna reforma

V soboto se je vršil občni zbor Zveze slovenskih agrarnih interesentov pod predsedstvom tov. Ivana Stražišarja. Po uvodnih besedah in pozdravu je obširno govoril o stanju agrarne reforme v Sloveniji tajnik Milan Mravlje. Iz njegovega poročila posnemamo, da je bilo v preteklem poslovnem letu najbolj pereče vprašanje izvajanja agrarne reforme na veleposestvu verskega zaklada v Kostanjevici. Po razveljavitvi pravomočnega odloka o ugotovitvi subjektov se je izvršila letos poleti nova ugotovitev agrarnih interesentov, čeprav je celjsko upravno sodišče ugodilo tožbi agrarnega interesenta Ivana Čuka in odločbo banske uprave razveljavilo.

Zoper odlok komisije za likvidacijo agrarne reforme o novi ugotovitvi je okrog sto agrarnih interesentov vložilo pritožbo na bansko upravo, ki pa so bile skoraj vse odbite.

Drugo nič manj važno je bilo vprašanje izvedbe agrarne reforme na veleposestvu ljubljanske škofije. V gornjegrajskem okraju je bilo razlaščenih okrog 4000 ha gozda, ki pa je bil nato veleposestvu vrnjen pod pogojem, da prepušči vse planine odnotnim pašniškim zadrugam. Ogromne površine planin so se tekom let zarasle, gozdove ni nihče krčil in planine čistil. Kmetje, ki nimajo na njih servitutne pravice, so zgubili skoraj polovico planin. Za vrnjene gozdove bi moralo veleposestvo dati kmetom stare površine planin. Toda kmetje tega ne morejo doseči. Pogajanja se zavlačujejo in zavijajo na vse načine. Jasne določbe sporazuma, ki pomeni itak ogromno škodo za gornjegrajske kmete, se ne izvrše. Tudi tu so kmetje imeli velikkanske stroške. Že je izgledalo, da se bo agrarna reforma pravično in za kmete koristno izvedla v duhu zakona o likvidaciji agrarne reforme, pa je prišlo vselej nekaj vmes in kmetje se bore že skoraj dvajset let zama za svoje pravice.

Tretje vprašanje, s katerim se je Zveza slovenskih agrarnih interesentov najbolj ukvarjala, so bile kupne pogodbe. Na tisoče agrarnih interesentov je namreč dodeljene parcele odkupilo za sporazumno dogovorjeno ceno. Ko so bile pogodbe odobrene po ministru za kmetijstvo, so se ponekod prepisi v zemljiški knjigi v redu in pravilno izvršili. V mnogih slučajih pa do prepisov ni prišlo. Veleposestnik se za to ne briga, agrarni interesent se v stvari ne spozna in največkrat so zadevo izvedli advokati in seveda proti plačilu, čeprav zakon pravi, da se prepisi v zemljiški knjigi izvrše brezplačno.

Zveza agrarnih interesentov je v takih slučajih posredovala, ako so se člani na njo pravočasno obrnili, in dosegla znižanje stroškov pri odvetniku od 120 na 20 do 30 dinarjev.

Se mnogo drugega podrobnega dela je imela zveza v preteklem letu z intervencijami, pojasnili in navodili za svoje člane ter se je pokazalo, kako zelo je bila potrebna in kako koristna za pravično izvedbo agrarne reforme v Sloveniji.

Po poročilih ostalih funkcionarjev je bil občni zbor zaključen.

Peter Živković

se mudi že dalj časa v Dalmaciji. Po številnih shodih in sestankih se je vršila koncem preteklega tedna seja banovinskega odbora JNS za primorsko banovino v Splitu. Seje so se udeležili tudi gg. Peter Živković, Jovo Banjanin in dr. Albert Kramer.

V Krškem

se je na praznik 8. septembra vršila seja sreskega odbora JNS in nato veliko mladinsko zborovanje. Govorili so tajnik banovinske organizacije OJNS Andrej Uršič in narodna poslanka Albin Koman in Milan Mravlje. Zborovanje je odlično uspelo.

Litija

V nedeljo se je vršila konferenca sreske organizacije JNS v Šmartnem pri Litiji. Predsedoval je tov. Jože Strman. Politično poročilo je imel nar. poslanec Milan Mravlje.

Slovenj Gradec

Seja sreskega odbora JNS se je vršila v nedeljo. Seji je prisostvoval nar. poslanec Albin Koman. Istočasno se je vršilo tudi omladinsko zborovanje, kjer je govoril dr. Branko Alujevič.

Nečeden manevar

V Ljubljani je pred kratkim začel izhajati nov tednik »Tabor«, o katerem javnost skraja ni koj vedela, zakaj in čemu je tu. Po zasebnih informacijah je z njim v zvezi poleg drugih tudi neka zavarovalna družba. Kdor sliši njeno ime, tudi takoj ve, v kakšnih vodah plava novi tednik.

Sicer pa niti tega ni treba. Dovolj je, da se je spustil v borbo proti — Sokolu. Objavil je članek s podpisom »Sokol«, ki ga ves tisk Jugoslovanske tiskarne navdušeno ponatiskuje in spretno izkorišča. Sokola bi ta »Sokol« rad oklevetal za JNS-arja in še kaj hujšega, pameten človek pa se takim bednim in za lase privlečenim potegavščinam samo smeje. Sokol je bil — Sokol, ko je vladala črnožolta pest, je Sokol ostal in je isto še danes.

Namigavanja, natolcevanja in podtikavanja so vedno bila orožje teme. Tega orožja se Sokolu ni treba bati.

Toliko v pojasnilo z naše strani. V ostalem pa smo prepričani, da Sokol naše obrambe niti ne potrebuje, ker mu vsi strupeni klevetniki ne segajo do gležnjev. Samo to naj še izjavimo, da nam je Sokol svet in ga na nobeno izzivanje ne bomo vlačili v smrdljive kanale take strankarske borbe, kakršno bi nekateri radi izzvali. Sokolu samemu pa tudi kmetje kličemo: Zdravo!

Izvoz sliv

Izvoz češpelj iz Jugoslavije se prav živahno razvija. Iz Brčkega je bilo do pred kratkim poslanih v tujino že 100 vagonov češpelj. Opaža se tudi vedno močnejši izvoz češpelj iz Doboja. Iz srbijanskih krajev je izvoz še vedno neznamen. Pričakujejo pa, da se bodo tudi iz teh krajev začele v kratkem pošiljati češplje.

Naše sveže češplje se izvažajo največ v Nemčijo (zlasti v bivšo Avstrijo) in Češkoslovaško. Nekaj vagonov pa je bilo poslanih tudi v Svico, Anglijo in Belgijo. Kakovost češpelj je zadovoljiva glede velikosti in tudi njih vsebine sladkorja.

Cene na domačih trgih so čvrste in se gibljejo med 2 in 2'50 din za kg, natovorjene v vagone in franko vagon.

Tudi v Požegi se je začel izvoz svežih češpelj in drugega sadja, ki ga je za 10 milijonov stotov manj kakor lani. Kmetje ravnajo s sadjem pravilno in prihaja zato na trg samo dobro blago.

Kmetijski fantje v združeno šolo

V Ljubljani obstaja že trideset let Zadružna šola, ki je bila lani razširjena v dva letnika. Pouk na tej šoli traja od srede oktobra do Velike noči. Namen te šole je strokovno vsestransko izobraziti in vzgojiti bodoče združne delavce, zato se tudi poučujejo najrazličnejši predmeti kot slovenski jezik, združništvo, nauk o vodstvu zadrug, računstvo, knjigovodstvo, združno, menično in trgovsko pravo, strojeslovje in železniške tarife ter carine.

V I. letnik se sprejemajo mladeniči, ki so dovršili 16. leto, vsaj ljudsko šolo in ki ostanejo na domu ter so pripravljeni delovati v domačih zadrugah.

V II. letnik se sprejemajo samo tisti, ki so lani ali pa tudi že poprej dovršili I. letnik.

Kdor želi obiskovati šolo, mora prositi za sprejem. Prošnjo lahko naslovi za Zvezo slovenskih zadrug v Ljubljani in ji priloži krstni list in zadnje šolsko izpričevalo (oni, ki prosijo za sprejem v II. letnik, samo spričevalo I. letnika). Prošnje ni treba kolkovati.

Kdor želi prejemati tudi podporo in misli, da je upravičen do nje, mora to v prošnji posebej utemeljiti. Zveza bo nato skupno zaprosila za podporo kralj. bansko upravo, ki podeljuje tako pomoč le vrednim in potrebnim. Poleg tega mora vsebovati prošnja še: prosilčevo izjavo, pri kateri zadrugi hoče sodelovati, nadalje izjavo, koliko potrebuje podpore na mesec, ter izjavo, da bo podporo vrnil, če jo bo banska uprava zahtevala v primeru, da v teku 5 let ne bo hotel sodelovati pri nobeni zadrugi.

Prošnje je treba vložiti na Zvezo najkasneje do konca meseca septembra t. l.

Stroški šolanja so: Vpisnina 20' — din, dočim glavna učila plača Zveza. Stanovanje bo preskrbela Zveza, hrana pa se dobi za 150 do 300 din na mesec, kakršno si pač izbere.

Poziv

bivšim mornarjem!

Vse bivše mornarje pozivamo, naj se združijo pod okriljem svoje organizacije »Združenje bivših mornarjev« s sedežem v Ljubljani. Organizacija je nepolitična ter ima izrazito propagandni značaj z geslom »Morju zvestoba«. Kot taka širi pomorsko zanimanje v narodu, spoštuje spomin padlih mornarjev, vodi evidenco vseh bivših mornarjev, zanima mladino za službovanje v mornarici. Nadaljnja naloga je, da prireja predavanja, akademije, razstave, izlete itd., goji zanimanje za prosep naše mornarice ter hoče navezati prijateljske stike s sorodnimi organizacijami. Pred kratkim se je osnoval odsek tega »Združenja« v Mariboru. Po dravski banovini je razkropljenih več tisoč bivših mornarjev, vsled tega se centralna uprava »Združenja bivših mornarjev« na Zabjaku št. 3, vljudno obrača na številne nekdanje tovariše z morja tako v Kranju, Škofji Loki, na Jesenicah, v Celju, Ribnici in Novem mestu in jih prosi, naj v svojem okolišju zbirajo člane, če se jih prijavi nad deset, osnujejo odseke, sicer pa pri manjšem številu priključijo najbližnjemu odseku. Informativni dopisi prihajajo iz Zagreba, Beograda in celo iz južne Srbije.

Hmeljarska redukcija

Na konferenci zastopnikov proizvajalcev hmelja in prizadetih organizacij, ki se je prejšnji teden vršila v Beogradu, je bila sprejeta take resolucija:

1. Zakonito je treba omejiti kulturo hmelja na njegove naravne rajone v današnjih občinah in površinah, ki se ne morejo povečevati, pa tudi ne obnavljati brez posebnega dovoljenja.
2. Z zakonom je treba odrediti obvezno združevanje hmeljarjev po naravnih področjih za bolj racionalno proizvodnjo hmelja. Proizvajalci hmelja bodo morali plačevati 2% od prodajne cene hmelja v sklad za reguliranje cen.
3. S tem zakonom se mora urediti tudi kvalifikacija trgovcev s hmeljem.
4. Ker je Jugoslavija izrazita izvozna država, je njen prvi gospodarski interes, da se odpravi konkurenca na mednarodnih trgih in se je zaradi tega stvorila potreba, da se razen omejitve domače proizvodnje kontingentira tudi naš izvoz v smislu sklepov srednjeevropske konference v Pragi dne 8. aprila 1938.
5. Potrebno je, da se ustanovijo vzorne postaje za selekcijo hmelja in pobijanje boleznih in škodljivcev.
6. Končno naj država osigura dvema rajonskima zadrugama brezobrestno posojilo po 1 milijon din za vsako, kar naj služi za stvoritev potrebne obratne glavnice.

Kaj se godi po svetu

Češkoslovaška vlada

je objavila predloge, ki so bili uradno izročeni zastopnikom sudetsko-nemške stranke kot podlaga za sklenitev končnega sporazuma. V glavnem obsegajo tele točke:

1. Vlada priznava načelo, da se sprejmejo v javno službo zastopniki vseh narodnosti po proporciji, ki odgovarja nacionalni kvoti prebivalstva. Prav tako priznava načelo nacionalnega proporcija v pogledu važnih mest javnega proračuna, državnih dobav in sploh v javnem gospodarstvu. — 2. Vlada priznava načelo, da se naj javni nameščenci nastavljajo na nacionalnem ozemlju odgovarjajoče narodnosti. V tem pogledu je pripravljena popraviti vse, kar so v tem področju utrpeli glede javnih nameščenecv posamezne narodnosti. — 3. Vlada je pripravljena uvesti ponovno načelo o delitvi varnostne službe med področjem lokalne in državne uprave. — 4. Vlada je pripravljena urediti jezikovne pravice po praktični potrebi in primernosti na temelju enakopravnosti. — 5. Vlada pripravlja obsežno podporno akcijo za gospodarstvo onih nemških pokrajin, ki so bile v gospodarski krizi posebno prizadete. V tem pogledu namerava dati zelo ugodno posojilo v višini 700 milijonov Kč. — 6. Nacionalna enakopravnost naj bi se uresničila na temelju nacionalne samouprave, v okviru katere bi se lahko uveljavile posebne pokrajinske uprave. S tem bi dobili tudi Nemci v celoti svojo samoupravo na onem ozemlju, na katerem prebiva pretežno prebivalstvo nemške narodnosti. Delokrog teh nacionalnih samouprav bi se določil po načelu, da se prepuste nacionalnim samoupravam vse one agende, glede katerih ni neobhodno potrebne, da ostanejo pridržane državi, odnosno centralni vladi v svrhu čuvanja načela državne celote in enotnosti. Gre predvsem za vse one agende, katerih avtonomna uprava bi bila primerna za razvoj posameznih narodnosti v okviru skupne države. Pri tem pa mora biti podano popolno jamstvo za nedotakljivost meja in enotnost države. — 7. V svrhu ureditve vseh onih zadev, ki se tičejo posameznih narodnosti pri centralnih državnih uradih, bodo osnovani, v kolikor bo to omogočal značaj in obseg teh agend, posebni oddelki, odnosno sekcije, ki jih bodo vodili uradniki dotične narodnosti. — 8. Narodnostne pravice se bodo zaščitile s posebnim zakonom. Izvoljeni zastopniki posameznih narodnosti v posameznih javnih zastopstvih bodo imeli pravico pritožbe zaradi kršenja pravic in interesov dotične narodnosti. V svrhu točne ugotovitve nacionalne pripadnosti bodo urejeni posebni narodnostni registri. — 9. Z urejevanjem vseh onih zadev, za katere ni potreben poseben zakonodajni postopek, se bo pričelo takoj. V kolikor bodo potrebni novi zakoni, jih bo sestavila vlada ob sodelovanju sudetsko-nemške stranke. Na ta način urejeni narodnostni statut ne bo veljal samo za Nemce, marveč za vse narodnosti v državi ter naj tvori podlago za nadaljnji državni razvoj češkoslovaške republike.

Priznati je treba, da je šla tu praška vlada do skrajnih mej popustljivosti in je tako res pokazala voljo za sporazum, česar o nasprotni stranki ni mogoče trditi. Nepristranski mednarodni opazovalci sedaj tudi sami naglašajo, da bi bila marsikaka slovanska veja po tujih državah srečna, ako bi imela le samo toliko pravic in svoboščin, kolikor so jih deležni tujerodci na Češkoslovaškem.

V zvezi s tem je treba omeniti govor predsednika republike, dr. E. Beneša, ki ga je govoril v soboto zvečer. V njem je obrazložil namen in pomen vladnih predlogov in naglasil važnost teh dni. Podčrtal je zlasti, da gre sedaj za to, da se obnovi in zagotovi splošno zaupanje in sodelovanje ter se tako ohrani red in mir v enotni državi. Izrazil je tudi vero, da bodo državljani vseh narodnosti vsak po svojih močeh in v prostovoljni disciplini pripomogli k temu, da pride

do čim ugodnejšega sporazuma s sudetskimi Nemci.

Pogajanja med Nemci in vlado so se zopet pričela. Sudetsko nemški poslanec dr. Kundt je izjavil angleškimi novinarjem, da sudetsko-nemške stranke ne vežejo izjave, ki jih poda v Nürnbergu nemški državni poglavar Adolf Hitler. V političnih krogih vidijo v tej izjavi prvi umik Nemcev.

Francoski general Vuillemin je vrhovni poveljnik francoskega vojnega letalstva, ki je up in ponos Francije ob sedanji evropski napetosti.

Napetost

seveda še ni odstranjena. Odkar je Nemčija v obliki manevrov poklicala pod orožje tako veliko število vojaštva, sta se zganili tudi Francija in Anglija ter sta izvedli obširne vojaške priprave. Angleško severno in sredozemsko vojno brodovje je v strogi pripravljenosti. Vsi rezervni oficirji so morali prekiniti svoje dopuste.

Slavni francoski letalec Nungesser, žrtev svojega poklica, je že med svetovno vojno visoko cenil sedanjega generala Vuillemina in njegove odlične sposobnosti.

V Franciji

je takozvana Maginotova linija (meja proti Nemčiji) v celoti zasedena kakor v primeru vojne. Francosko-nemška meja se prepleta z žicami z električnim tokom. Kjer še niso bile doslej postavljene, se naglo polagajo železne traverze, ki naj tvorijo oviro proti prodiranju tankov. Vse

te francoske vojaške priprave pa se v Londonu ne spravljajo v zvezo z neposrednim pričakovanjem izbruha sovražnosti, temveč se presojajo kot pritisk na Nemčijo.

Tudj francosko vojno brodovje je zbrano v pripravljenosti.

Belgija

je po službenih poročilih bila prisiljena na varnostne ukrepe na svojih vzhodnih mejah, zatrjujejo pa, da so bile ojačene le obmejne orožniške straže, ker je pričelo prihajati čez mejo mnogo beguncev, ki so običajno brez dokumentov.

Rusija

je po angleških poročilih na svoji zapadni meji zbrala že tri milijone vojakov, ki so v strogi pripravljenosti.

Vsi ti varnostni ukrepi bodo v zvezi z izjavami vodilnih državnikov Zedinjenih držav — tako vsaj upamo — svetu ohranili mir in ga obvarovali velikega prelivanja krvi, ki bržkone ne bi rodilo nobenih dobrih sadov.

Iz Španije

poročja republikanskega vrhovno poveljstva, da so republikanci odbili nacionalistične napade na bojišču pri Ebru in sicer na odseku Cavajosa in na valencijskem bojišču. V hribih Lavan de la Tiore se je republikancem posrečilo zboljšati svoje postojanke. Sovražnik je poskušal z nekaj protinapadi, a so bili vsi zaman.

V Italiji

prinašajo listi govor prezidenta Beneša skornj v celoti in podčrtavajo dobro voljo Češkoslovaške. Pri tem ugotavljajo, da je češkoslovaška vlada v veliki meri sprejela zahteve, ki jih je postavil Konrad Henlein in izražajo upanje, da bodo pogajanja, ki se bodo pričela ta teden med zastopniki vlade in sudetsko-nemške stranke, dovedla do sporazuma.

Na Kitajskem

hočejo Japonci na vsak način še pred zimo zavzeti Hankov, odkoder se ljudje selijo v trumah proti zapadu. Žene in otroci odhajajo v Čunking, glavno mesto pokrajine Sečuan, ki je 500 milj oddaljena od Hankova.

20 kitajskih divizij je znova zavzelo mesto Kvangsi. Ta uspeh je izzval v vseh vojaških krogih izredno pozornost. Njim nasproti je stala japonska vojska 10 divizij, ki pa je bila tehnično mnogo bolj oborožena od Kitajcev. Razpolagala je z mnogo več topovi, tanki in letali. Kitajska vojska pritiska sedaj z vso silo na Japonce, ki se v naglici umikajo proti Kvangmeju. Pri obrambi Kvangsija so imeli Japonci velike izgube.

Japonsko vojno poročilo tega poraza ne demantira, a ga skuša zmanjšati s poročili o japonskih uspehih na drugih odsekih fronte. Tako pravi, da japonska vojska napreduje na odseku 100 milj jugovzhodno od Hankova ter na odseku pri Kiukiangu, kjer polagoma prodira proti Nančangu.

Med tem se še zmerom ni končala velika bitka za Tejang, ki traja že tri dni. Tam se je pričela nova japonska ofenziva. Vobče sodijo, da bo od zaključka te ofenzive odvisno, ali bo Hankov padel v japonske roke še pred zimo. Japonci skušajo tam za vsako ceno prodreti skozi kitajske postojanke. Kitajska vojska, ki je bila v poslednjih dveh dneh na tem odseku močno ojačena, pa odbija sleherni japonski napad z vso odločnostjo. Pri napadih je padlo doslej že več tisoč Japoncev.

V pokrajinah okrog Pekinga, Tiencina in Nankinga so postali kitajski četniki znova zelo aktivni. Japonsko vrhovno poveljstvo je bilo prisiljeno poslati proti njim večje oddelke rezervnega vojaštva. Okrog omenjenih treh mest so se razvnele hude bitke.

V Palestini

že dolgo trajajo nemiri in boji med Arabci in Židi, tako da so britanske mandatarne oblasti sedaj proglasile za vso Palestino izjemno stanje in izdale tudi stroge ukrepe za odločno pobijanje terorja. Visoki komisar je bil pooblaščen, da sme brez nadaljnega obvestila vsakogar izgnati iz dežele ter odrediti uničenje imovine, ne da bi imel prizadeti kakršnokoli pravico do odškodnine.

Ko se je razširila vest o obsednem stanju, je nastalo med Arabci kakor tudi med Židi silno vznemirjenje. Arabski uporniki so v hipu napadli celo vrsto angleških policijskih stražnic. Pri spopadih se je pojavila nova za Anglijo zelo

neugodna okoliščina. Domači policijski stražniki so pokazali pasivno rezistenco in niso niti z najmanjšo energijo nastopili proti upornikom. Zanimivo je, da so angleške policijske oblasti ugotovile, da imajo arabski uporniki na razpolago zmerom več angleškega orožja in streliva. Tako so n. pr. ugotovili, da je bil poslednji atentat na železniški progi Jeruzalem—Haifa izvršen z angleško mino.

Strogi ukrepi so bili izdani tudi proti tujim novinarjem. Noben inozemski poročevalec ne sme sedaj v Palestino. Iz Egipta prihajajo vesti, da so tamkajšnje angleške čete v strogi pripravljenosti. Tudi francoske oblasti so izdale v Siriji stroge varnostne ukrepe.

Mladina na vasi

M. M.

Devetdesetletnica odprave tlačanstva

Letošnje leto pomeni važno obletnico v zgodovini kmetijskih borb: »Odprave tlačanstva«.

Leta 1848. je bil izdan in podpisan odlok mogočnega dunajskega cesarja, da je tlaka odpravljena. Ne smemo trditi, da je bilo to kakšno velikodušno delo takratnih vladodržcev. Mogoče bo mnogo pravilneje tolmačiti ta njihov akt kot nujno potrebo, če ne celo rešitev položaja in reda monarhije.

Francoska revolucija je močno pretresla svet. V marsičem je prinesla jasne poglede v javno upravljanje oblasti. Tudi o tlačanstvu. Evangelij revolucije se je hitro širil po vsi Evropi. Prišel je tudi med naše dede in kaj je koristnejšega zatiranemu, zaslužnjememu narodu kot nauk o svobodi, o odpravi tlake.

Gradovi, ki so v svoji objestnosti in ošabnosti zaslužnjevali stoletja našega kmeta, bodo s tem naukom, ki zmagovito prodira v tlačanska srca, zrušeni, steptani, uničeni.

Vendar so bili tudi tu ogoljufani kmetje.

Z dobro premišljenim načrtom po narodnem izreku, »da bo volk sit in koza cela«, je izdala vladajoča gospoda svobodo, napisano na papirju, razglašeno z velikim vikom in krikom narodu. Ni res, da bi tu bila kakšna skrb za zaslužnjeni narod, nego tu je bil zopet strah pred geslom revolucije: »Enakost«. Visoko doneči in lepi naslovi so izgubili svoj blesk, niso pa izgubili pohlepa po vladanju, po brezbriznem, lahkoživem življenju na račun naroda.

Z odpravo tlačanstva se je ustavil val revolucijske misli, češ: »Saj so nam dali sami, brez krvi smo dosegli, dobri so naši gospodarji in cesar skrbi za nas.«

In še velike, grozne zgodbe iz francoske revolucije, ki jih je širila gospoda premišljeno, so kmetu jemale sapo. Mir je bil kmetu zagotovljen prej le v pokorščini in poslušnosti, katero naj izkazuje gosposki.

Tu je mogoče tudi vzrok, zakaj so tako hitri korakovi dobili gospodje ponovno vso oblast, jo izkoristili in si napravili umetnega tlačana, v obliki novega stanu, delavstva in kmetijstva, katerega pa je bilo potrebno pridobiti in se z njim v prijateljstvu pogovoriti, da mu kmet zaupa in verjame.

Vse to so mojstrsko izpeljali in ni čuda, če danes v dvajsetem stoletju pri obravnavanju kmet izbrano izgovori: »Boljše je bilo, ko sem dajal ta deseti snop in hodil na tlako, kakor pa danes, ko moram dajati od desetih kar devet snopov.«

V tem primeru ravno vidimo, da kmet še ni prekaljen v borbi, da ga je gospoda s frazami in obljubami znala omamiti, da po 90. letu, ko je bilo med ljudstvom potrebno samo sprožiti in bi zagorelo, nismo v tej meri prišli daleč naprej. So častne izjeme, kakor so bile že tudi pred 365 leti. Naj služi za primer vstaja Matije Gubca in njegova kmetijska vojska. Mogoče je izjem tudi malo več, mogoče in kar je brez dvoma — v današnjem

času se mnogo hitreje razvija in sili k rešitvi tega vprašanja. Res je tudi, da v današnjem času stojimo pred usodno važnimi dogodki, ki utegnejo prevrniti sistem. Zopet napad gori v ognju revolucije. Ali ta revolucija ne bo mogoče dala nove oblike Evropi? Ali bo ta revolucija ostala v okviru Španije? Težko je o tem razglabljati, ker resnica marsikaterega bode. Če se ozremo na naše razmere in pretehtamo tabore, vidimo, da je umetno napravljen jez, to je: en tabor zvesto spremlja Franca od zmage do zmage, drugi z vsemi silami slavi vladno in ji daje lavorike in zmage. Eno je pa resnično: Ne ta ne oni ne zasluži pohvale. Oba tabora prelivata kri delovnega španskega ljudstva.

Torej povsod za vsako uporabo vedno isti — delovno ljudstvo. To naj žrtvuje v miru, kakor tudi v vojni — vse. Mnogo, mnogo imamo še nepreskrbljenih vojnih žrtev in že nam, vse tako kaže, groze s topovi; zopet je na obzorju krvavi ples, svetovno ljudsko klanje.

Prav gotovo si tega ne želi noben kmet, noben delavec, pa tudi uradnik ne. Kdo torej, kdo so torej tisti, ki želijo vojno. Mogoče so — avno ti krivci, mogoče so ravno ti tlačitelji sedanjih tlačanov?

Kaj nam je pa storiti proti vsem tem, proti

Veličastna kmetsko-mladinska manifestacija v Bohinjski Češnjici

V proslavo 90letnice odprave tlake so Bohinjci napravili nepozabno prireditev, ki priča o silni moči in zavesti naše mlade vasi. Na predvečer 4. septembra se je združila vsa vas Češnjica, Srednja vas, ves Bohinj v mogočno udarno armado. Bakljada, ki jo je priredilo v ta namen Društvo kmet. fantov in deklet v Češnjici, ni bila navadna reklama in veseljačenje, ampak odločna manifestacija mladega pokreta, ki je združil v svojem silnem poletu vse — staro in mlado, vse, kar je moglo na noge. Še mogočnejši izraz te zavesti pa je nudila drugi dan tekma koscev. Od gasilnega doma do tekmovalnega prostora je bilo slišati samo enoten vzklík in šumenje Gubčeve vojske. Na čelu povorke je šlo 12 konjenikov v narodnih nošah z zelenimi in državnimi zastavami; nato trojka v narodnih nošah z društvenimi in državnimi zastavami, godba, funkcionarji, zelena zastava, četa koscev, samih krepkih fantov, da ti srce zaigra ko jih pogledaš. Cesta se je tresla pod njihovim korakom. Za kosci je šla gospodinja z južino, nato grabljice, ki so tekmovalne po krepkosti s tovariši kosci; grabljicam so sledili kolesarji in nato ostalo ljudstvo. Ko je ta veličastna povorka nastopila v korak, je bilo slišati samo grmenje navdušenih vzklíkov celokupne večtisočglave množice. Ne vem, koga bi pri tem pohvalil, koga občudoval — ali bi izrekel pohvalo tov. tajniku Staretu ali agilnemu predsedniku Sodji Tonetu. Da ste videli one brhke Bohinjke v navdušenju

temu zlu, ki nam ne pusti v miru niti golega življenja, ko vidi že gospodarsko propast?

Združiti vrste. Združiti vse delovne, poštene sile v mogočen tabor poštenja in borbe za ohrano miru. Mir je vsem potreben in kakor so ga gospodje l. 1848. ohranili z aktom odprave tlačanstva, tako bodo mogoče tudi sedaj skušali z različnim metanjem drobtinice pomiriti razburkano morje ljudske ogorčenosti. Ne, ne bo zadostovalo! Za leto 1848. je bilo usodno, da se je kmet dal podkupiti. Ali danes?

Cas je zlato? Kazalec ure se pomika hitro na 12. Pazite, da ne bo prepozno! Spominjajte se na leto 1848. in pomislite, da mogoče ne bo šlo vse tako gladko ko takrat. Dvomim pa, da bo v današnjem času zadostovala samo ena dobrodušna gesta in bo stvar urejena. Ne smemo torej pozabljati važnih zgodovinskih obletnic, ker se dogodki le preradi ponavljajo. Tako tudi letnico 1848. držimo vedno v spominu! Če bo potrebno, da draže izkušnje uporabimo... Kaj bo tedaj?

in prostovoljni disciplini — čast vašemu delu, fantje in dekleta!

Na tekmovalnem prostoru je povorka v polkrogu obstopila častno tribuno in vsa množica z nestrpnostjo pričakuje prve besede. Predsednik društva tov. Tone Sodja odvarja mladinsko zborovanje in v globoko segajočih besedah obrazloži množici borbo in namen borbe kmetske mladine. Solze se je videlo v očeh, ko je zaključil govor in podal besedo zvezinemu delegatu tov. Nemcu Ivanu. V skoro uro trajajočem govoru nam je tov. Nemeč govoril, kakor da bi pel pesem o krvavem kmetovem žulju. Dež je začel padati, ali ljudstva to ne moti — vztraja do konca; tudi po končani tekmi nihče ne gre s tekmovalnega prostora, dokler komisija ni razglasila rezultata. Vkljub dežju, ki je rosil naše kmetsko delo, so grabljice in kosci posedli v travo in južinali, v nas pa je veselo odmevala pesem moči in zdravja našega bohinjskega kmetskega rodu. Vzpodbudne so bile tudi besede tov. Godca, ki je v zanosnem govoru dal duška svojemu navdušenju, da končno človek res ni vedel, od kod se jemlje toliko narodne sile! Kdor je videl in slišal tovarišico Slavico Hodnikovo, ko je deklamirala pesem »Mahnite kosci« od tov. Daneva, bo vedel, kako se je navdušenje dvignilo do viška! Ponovno moram reči, da ne vem, koga bi pohvalil. Dovolite mi, dragi Bohinjci, da se vam zahvalim za svežo »Planiko«! Vzljubil sem to vas borbe za pravico kmetskega žulja. V borbi, toda zmagovito je naše vstajenje.

Trebnje na Dolenjskem

Veliki plakati že nekaj dni vabijo vso Dolenjsko na velik kmetijski tabor, ki se bo vršil dne 18. septembra v Trebnjem na Dolenjskem. Vsa dolenjska kmetijska mladina, organizirana v Društvih kmetijskih fantov in deklet, bo takrat proslavila 20letnico svobode v lastni državi Jugoslaviji. Zato tedaj ne sme biti nikogar, ki bi se ne udeležil te slovesnosti. Kmetijsko ljudstvo mora pokazati svojo zavednost, zlasti pa mladina!

V slogi in delu vstajamo!

Velika kmetijsko-mladinska manifestacija v Trnavi pri Celju

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Orli vasi je priredilo v nedeljo 11. sept. krasno uspelo mladinsko manifestacijo v ponos kmetijskemu delu in veličini.

Kmalu popoldan je pričela prihajati mlada kmetijska vojska, polna življenja in volje do zmage. Povorka je nudila res sliko lepote, mogočnost zdravega kmetijskega jedra, ki tako trdovratno vstaja z žulji in zgrbljenimi hrbti. Z dopadanjem je človek opazoval tisto udarno moč zdravih rok fantov koscev, brhkkih grabljic in nepopisno navdušenje onih malih koscev in grabljic, ki so bile sicer lesene, ali predstavljajo simbol in bodočnost naše borbe.

Ko se je ta veličastna armada kmetijske moči zbrala pred tribuno, se je v mnogih srcih porodila misel: Naš narod ne bo propadel, naša vas začena novo življenje, obletnica 1848. postaja tudi duševna.

Sledili so globoko segajoči govori zastopnikov zveze tov. Gerželja, Nemca in predsednika Kronovška. V imenu pododbora je pozdravil tov. Merslanič. Ljudstvo, ki se sicer kaj nič rado ne navduši, je s krepkimi vzkliki sledilo govornikom. — In — kosci so mahnil, 30 kos je zarezalo v staro življenje, da poraste novo in lepše — vse za vstajenje naše vasi.

Mlatič

Dol! — Enoten stan hočemo!

Tako se je razjaril neki jeseniški — mogoče pa kak drug gosposki delavec z »žuljevimi rokami« v »zelencu«, kjer pravi dobesedno:

»V prepričanju, da je našemu malemu kat. narodu zadostna ena delavska skupnost, ustvarjamo tako v njem za to skupnost enoten kat. delavski stan. Poleg njega za noben drug delavski pokret prostora ni. Vsak drug je po našem gledanju izven narodne skupnosti in zato tudi proti narodnim in pravi delavskim interesom.«

Kmetje, kaj pravite? Ali bi ne bilo pametno in kmetijskemu stanu primerno, ko bi tudi mi proglasili v javnosti, kakor na primer »zelenc« za delavce, da bi bila zadostna tudi samo ena kmetijska skupnost, in to brez vsake gosposke navlake — kaj?

Zelenc zelenc, ti boš še dolgo zelenel preden bo iz tebe pravi Kušar.

Moja pot na Bučko

V pretečenem tednu ravno na dan sv. Makselna sem se podal po dolgem premišljevanju zopet na lepo dolenjsko stran. Prvo noč sem prešpal v listju na Polšniku. Drugo noč sem prešmrčal tamkaj v lepem Boštanju, v baraki na prukah, ki vozijo popotnike čez črno Savo. Prukomanda mi je priredila ob tej priliki svečano večerjo, ki se je zaključila zaupno povedano na koncu z običajnim vaškim pretepom pod novim železniškim mostom. No po dolgih treh dnevih in nočeh sem jo priromal do Bučke. Vrli Bučkoveci so me sprejeli, dasi niso bili obveščeni o mojem prihodu — vam rečem kakor kakega bogatega ženina iz začarane devete dežele. Slavnost ob prihodu se je začela pod vasjo ravno na križ ceste — najbrže radi tega, da bi mi črn

hudič in copernice ne mogle do živega. Na Bučki drugače ni nič novega kakor to, da se tam snuje neka vaška banka z glavnico okrog 60.000 din. Banka se bo bavila baje z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. Pravijo, da imajo direktorja z ameriškimi sposobnostmi že pripravljene. Govori se celo to — seveda če bo banka uspevala, da bodo iz čistega dobička gradili na

Domači dogodki

× Za beograjski velesjem so odpeljali iz Ljubljane poseben vagon živih posrtvi za ribarsko razstavo, ki jo prireja ministrstvo za poljedelstvo na velesjemu v Beogradu.

× Pri Remšniku se je na travniku usmrtil 28letni absolvent pravne fakultete Zorko Bregina, doma iz Ajdovščine. Najprej si je z britvijo prerezal žile na roki, potem pa se je ustrelil v sence. Nad življenjem je obupal, ker po svojih študijah ni mogel dobiti dela.

× Na Zg. Hudinji je umrla gospa Terezija Jezernikova, mati celjskega stavbenika g. Karla Jezernika. Blag ji spomin, žalujočim pa naše sožalje.

× V Mariboru je bil v nedeljo precej buren občni zbor znane »Privredne zadruge«. Občni zbor je vodil ravnatelj Roje, ki je slikal zadrugo v rožnih barvah in poudarjal svojo in upravno nedolžnost. Po burnih debatah in očitanih je bilo soglasno sklenjeno, da zadruga likvidira. Likvidacijo izvede Rože, Grgurec, Leskovšek in Finžgar.

× V Beogradu je notranje ministrstvo ustavilo znani dnevnik »Pravda«, ki je po uradni izjavi baje prejela denar iz tujine in so se iz njenih prostorov širili letaki, ki so klevetali visoke državne funkcionarje.

× Na Viču se je v opekarni zastrupila Milka Kovačeva, doma iz Žalca. Prišla je iz Dalmacije obiskat ženina, ki se ji je izdajal za opekarniškega ravnatelja. Pri tem je ugotovila, da jo je ženin nalagal in sploh ni imel namena, da bi se z njo poročil. To jo je tako potrla, da je šla v smrt, sleparskega ženina pa so baje zaprli.

× Iz Maribora je bil premeščen v Baško starokatoliški župnik g. Šegula. Verniki narodne starokatoliške cerkvene občine so mu priredili iskreno odhodnico.

× V Litiji, Trbovljah in po nekaterih krajih na Dolenjskem so te dni čutili rahel potresni sunek. Potres je ljudi marsikje preplašil, škode pa ni povzročil nobene.

× Na Homeu pri Kamniku je bila v nedeljo blagoslovljena nova šolska stavba. Slavnosti se je poleg duhovščine in predstavnikov oblasti udeležilo tudi veliko število domačinov.

× V Subotici je postavljen za pomočnika železniškega direktorja Slovenec dr. Ivan Kavčič, dosedanji načelnik splošnega oddelka pri generalni direkciji državnih železnic v Beogradu.

Bučki tovarno za žveplo in osnovali povrh tega neke sorte veseljaški »klub«, ki ne bo nosil ledrastih firtovov od spredaj, kakor so jih nosili v starih časih cehovci, ampak od zadaj kakor jih nosijo na primer zagorski in trboveljski montanisti. To pa baje radi tega, da od zadnje plati ne bo mogel napasti kakega člana kluba vrag niti vol s trdim rogom!

Slabe metode — največje zlo

Generalno glasilo bivšega Katoliškega tiskovnega društva, ki je v pogledu presoje političnega življenja in morale v naših lepih krajih prav za prav edino merodajno, iznaša, kar podpišem tudi jaz, ne z dvema, ampak z vsemi štirimi, naslednjo modrost:

»Gotovo si ne moremo misliti v politiki večjega zla, kakor če imamo opraviti z režimi, ki se sklicujejo na svojo demokracijo, se ponasajo z njo in z njenega vidika presoajo in če treba, obsojajo nedemokratske težnje in vladavine, sami pa dejansko vladajo z metodami, ki ne pospešujejo ljudske blaginje in narodne skupnosti, ampak služijo izključno diktaturi ter svoje strankarske interese prikazujejo kot edino merodajno ljudsko voljo. Taki režimi so vzrok, da se je spravila vsa ljudska skupnost v popolno odvisnost od posameznih vodij.«

× V Št. Lovrenu pri Mirni so razkrinkali tatinsko in vlomilsko družbo v trenutku, ko je nekaj njenih članov prišlo v neko lopo iskat nakradeno blago, ki ga je družina tam shranila. Pri zasledovanju zločincev je bil v trebuh zadet s strelom iz samokresa mizar Ivan Ostanek, kolovodja tolpe pa je pobegnil. Ostanek je nevarno ranjen in leži v ljubljanski bolnišnici, rokomavhe pa zasledujejo orožniki. Obširna preiskava bo bržkone kmalu razjasnila vse zločinske podvige te družine, vestnost orožnikov pa bo brez dvoma tudi izsledila vsaj glavne krivce.

× Med Št. Petrom in Polzelo je vlak povozil 84letnega prevzitarja Petra Mališa iz Brega pri Polzeli. Obležal je nezavesten, po prevozu v celjsko bolnišnico pa je umrl.

× V Sp. Radvanju je v tovarni za konfekcijo, ki je last g. Henrika Huterja, izbruhnil požar, ker je neki pomočnik pri odhodu pozabil izključiti električni likalnik. Škoda znaša le 4500 dinarjev.

× V Sejanjih pri Ptujju se je posestniku Francu Podplatniku pripetila prav nenavadna nezgoda. Ko je pasel kobilu, jo je napadla božjast. V tem stanju je žival gospodarja jako poškodovala, da so ga morali vsega polomljenega prepeljati v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

× Iz Jugoslavije smo letos v avgustu izvozili 987 vagonov koruze v vrednosti 11 milijonov 300 tisoč dinarjev. Večinoma je bila izvožena ta koruza v Anglijo.

× V Arnaeah pri Št. Ilju so neznan vlomilci izropali trgovino Ivana Gruberja in odnesli za okrog din 16.000 — manufakturnega in drugega blaga. Lopovi so brez sledu izginili.

× V Novi vasi pri Slov. Bistrici je hlapec Franc Dupko v Vrhovnikovi gostilni brez posebnega povoda napadel godca Alojza Jereba in ga zabodel v srce. Jereb je takoj izkrmavel in izdihnil, Dupka pa so prijeli orožniki.

× V Besnici pri Kranju je nekdo zavrtno napadel železniškega delavca Ivana Jerala in ga tako hudo ranil, da je Jerala kmalu izkrmavel. Orožniki so prijeli dva osumljenca.

× Pri Janževem vrhu blizu Podvelka je Drava naplavila truplo okrog 30 let stare ženske. Oblasti domnevajo, da je ženska z onstran meje, in skušajo dognati, kdo je in kaj jo je poglalo v smrt.

× V Zagrebu je 65letni Gjuro Zvornik iz ljubosumnosti v kopalnici z nožem napadel svojo ženo Katico, ki je bila precej mlajša od njega. Po dejanju si je Gjuro z istim nožem razparal trebuh in takoj izdihnil, žena pa se nevarno ranjena v bolnici bori s smrtjo.

× Pri Litiji je vlak povozil orožniškega kaplarja Franceta Temnikarja. Bil je tako poškodovan, da so mu morali zdravniki odrezati levo roko pod ramenom in pol leve noge. Ponesrečenec, ki so mu v celjski bolnici tako hoteli rešiti življenje, je doma iz Črne pri Prevaljah in je že podlegel poškodbam.

× V Št. Vidu nad Ljubljano se je v livarni »Zvon« primerila huda nesreča. Delavcu Karlu Zavašniku je nekaj vrele kovinske tekočine brizgnilo v obraz, zaradi česar bo bržkone oslepel.

Jzvoz lesa

Pred kratkim je bila v Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine seja ožjega strokovnega odbora za lesne izdelke. Seje so se udeležili zastopniki Zveze lesnih industrijskih podjetij iz vseh banovin, zastopniki ministrstva za gozdove in rudnike ter trgovskega ministrstva. Na seji je bilo najprej prečitano poročilo o novih trgovinskih pogodbah, ki jih je naša država sklenila z Grčijo in Švico, predvsem glede izvoza našega lesa v ti dve državi. Nato so udeleženci konferencie razpravljali o pripravah za sejo nemško-jugoslovanskega lesnega odbora, ki bo 22. avgusta v Crikvenici. Iz poročila, ki ga je podal inž. Dubravčić, je razvidno, da Nemčija predlaga znižanje cen za naš les in rešitev nekaterih drugih tehničnih vprašanj, tako na primer razdelitve kontingentov za les. Posamezni govorniki so tudi poudarjali, da se Nemčija posebno v zadnjem času močno zanima za jugoslovanski les. Lani je Jugoslavija izvozila v Nemčijo lesa v vrednosti 160 milijonov dinarjev. V prometu z Madžarsko se je pa za našo državo pojavil pasivni klirinški saldo 40 milijonov din ter je zaradi tega izvoz lesa iz naše države v Madžarsko skoraj prenehal. Toda v zadnjem času se je začela tudi Madžarska zelo zanimati za naš les, predvsem zaradi tega, ker je docela prenehal izvoz lesa iz bivše Avstrije na Madžarsko. Na konferenci so zastopniki lesne industrije razpravljali tudi o vprašanju orehovega lesa ter so sklenili naprositi merodajne kroge, da bi se orehov les mogel izvažati tudi po kliringu. Nazadnje je konferenca razpravljala še o raznih tarifnih vprašanjih.

Ivan Nemeec:

Zelo vidne so posledice madžarskega plenitaškega gospodstva v miselnosti tamošnjega ljudstva. Kmetkega ali sploh preprostega človeka pozdravljajo z »dober dan«, »dobro jutro«, če pa količkaj diši po gosposčini, pa s tistim zoprnim: »ljubim ruke!« Tega načina pozdravljanja se uči ljudskošolska mladina tudi v šoli, kar sem se na lastne oči prepričal. Sploh imajo Baranji tisti prisiljeni karakter mirnosti in dobrote ter ponižnosti, v notranjosti pa gori odpor, ki se na vsak način hoče iznebiti bremena, pa mu žal miselnost ne dovoljuje tega. Baranjski kmet je ravno tako čutil v zadnjih letih gospodarsko stisko, kar ga je še bolj pritisnilo k tlom. Na primer vino so prodajali celo po 1 din liter, koruzo po 40 do 50 din q itd. V preteklem letu se je v tem oziru nekoliko položaj zboljšal. Večkrat sem posmatral otožne obraze sredi obsežnih ravnice, kadar so kot orači pridno obračali brazdo za brazdo — ne vprašujoč, ali jim bo ta zemlja povrnila trud. Videl sem in občutil, da Baranjec ravno tako ljubi svoje ravnice kakor naš kmet bregove in planine. Z ozirom na položaj zemlje je zgrajena tudi njihova duševnost; njihova pesem jih prav lepo prikazuje! Baranji pojejo zateglo in počasi, podobno sev-dalinkam iz Slavonskih ravnin.

Pri pijači so Baranji zelo zmerni; slično nekako kot pri nas. Ni pa tudi nič čudnega, ker se na tistih enoličnih gričkih pridelava ogromna množina vina, celo do 80 hl na ha. V zadnjih letih niso mogli pridelka prodati, pa so ga morali seveda doma popiti. Temu primerno se je videlo tudi veseljačenje, četudi ob praznem žepu; mnogo je pripomogla pri pijančevanju tudi šmarnica, clinton in Othelo, ki so tam zelo razširjeni in se tudi v sedanjem času močno sade. Pri tej priliki naj pripomnim, da se tam vse vino popije brez trošarine!

Veselice so v teh krajih kaj zanimive! Cuje se zategla pesem Srbov in madžarska enoglasna melodija, za vse pesmi enaka, ki se počasi dviga v višine, pa spet počasi nazaj v bas. Igrajo in plešejo večinoma kola, tu in tam kakšen čardaš, pa tudi moderni plesi prodirajo na vas. Na eni strani plesišča se zberejo dekleta, držeč se za roke, na drugi strani fantje, ki hodijo okrog deklet, dokler jih godba nezdrži v kolo; po končani igri se spet poprimejo dekleta v vene in pojejo zategle pesmi, pa tudi kakšna naša se čuje vmes.

Spl. se po šolah kaj rade prepevajo naše pesmi kot: Po jezeru, Na planinah, Ko psi zalajajo itd. Prvič, ko sem to slišal, mi je bilo res mehko pri srcu.

Noša se je po vojni zelo modernizirala. Starejše Srbkinje sicer še nosijo narodno obleko,

Baranja

mladina pa se oblači popolnoma meščansko. V tem oziru so boljši možki, ki niso sledili novotarijam. Po vaseh, kjer so naseljeni Šokci, pa sploh drugega ne vidiš kot njihovo svojstveno narodno nošo, doma napravljeno v zelo pisani obliki. Tudi Švabi, kjer so kompaktne vasi, nosijo še vedno svojo narodno nošo.

Vera v Baranji ni sredstvo za izrabljanje v politične namene. Sploh vlada povsod skrajna strpnost med pravoslavni, kalvini in katoliki ter protestanti. Protestanti so Švabi, kalvini pa zagrizeni Madžari! Katoliških Madžarov je manj in niso nacionalno zakrknjeni. Po nekkih vaseh so tudi naseljeni črnogorski kolonisti, ki pa se pri delu ne izkažejo ravno preveč.

V sezoni prihaja do 2000 Slovencev na »Belje«, mnogi so tudi kar tam ostali, tako da res najdeš v Baranji »sve i sva« kot pravijo Srbi. Najslabše se počutijo v Baranji Črnogorci, ki jih zrak naravnost mori. Črna gora in ravna Baranja pač ne gresta vkup.

Gospodarskih organizacij in zadrug v Baranji skoraj ni; v tem oziru je sled madžarskih grofov še vedno kaj žalostna. Dva Žida sta si gospodarsko ljudstvo popolnoma zaslužila; prvi kupuje živino, predvsem pa znamenito baranjsko svinjo (mongolico), drugi pa žito. V vsakem primeru pač ubogi kmet pride pod čevelj židovskega podplata. V zadnjem času se opaža sicer nekaj hranilnic po našem vzoru, ali so to šele začetki.

Bela kuga

Edini okraj v Jugoslaviji, Balinska skela, ima več smrtnih slučajev kot rojstev. Bela kuga nemilostno gospodari in sicer izključno med Madžari. So nekatere vasi, kjer polovica ljudi nima naslednikov; ker pa imajo ta naselja tudi 5 do 6000 prebivalcev, si lahko vsakdo predstavlja, kako to izgleda. Ženske pač nočejo roditi in izvršujejo splave na zelo primitiven način, da pri tem marsikatera umre. Pred vojno so že Madžari sami poizkušali to preprečiti, pa niso imeli posebnega uspeha, po vojni pa se to seveda samo od sebe pospešuje. Značilno je, da se ravno po madžarskih vaseh najdejo skrivne javne hiše po gostilnah; kot najbolj znana velja »Čarna« v Zmajevcu tik ob donavskem nasipu. Marsikateri gozdni delavec je moral po obisku Čarne v bolnišnico. Ljudje pravijo, če se gre v »Čarno«, da si človek pokvari kri. Vprašal sem nekega delavca, zakaj je bil v bolnišnici, pa mi pravi: Veste, imel sem pokvarjeno kri! O, ti nesrečna Čarna! — — — (Dalje.)

Hmeljsko poročilo

Zadnje dni je kupčija precej oživela in so na praznik proti običajem kupovali po neizpremenjenih in prav čvrstih cenah od 22 do 25 din za kg. Za neko manjšo partijo izbranega blaga je plačal — kakor se splošno potrjuje — neki švicarski pivovarnar po 26 din za kg. Pri prav čvrstem položaju se ceni, da je prodanih že dobrih 600 met. stotov, nekako polovica pridelka.

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lan, tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIĆ - ZANKL
tovarna olja, lakov in barv
družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu
Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadr. z neom. zavezo v Ljubljani, Tyrševa cesta 18

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po **4%**

Za vse vloge nudi popolno varnost. — Otvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle. — Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!

vloge proti odpovedi po **5%**

Anglija in Balkan

Anglija posveča v zadnjem času v svoji trgovinski politiki veliko pozornost balkanskim državam in je pripravljena v znatnem obsegu odkupiti agrarne presežke teh držav po razmeroma ugodnih pogojih. To angleško pripravljenost bo menda v znatnem obsegu izkoristila predvsem Romunija. Londonski »Financial Times« poroča, da je bila z Romunijo sklenjena velika kupčija za prevzem 40.000 vagonov pšenice v vrednosti okrog 2 milijona funtov. Teh 40 tisoč vagonov predstavlja eno tretjino letošnjega izvoznega presežka v pšenici. Anglija bo plačala pšenico tako, da bo plačala 40% preko kliringa, 60% pa v devizah, in sicer za delno kompenzacijo z nabavo angleškega blaga. Pri tem kupčijskem sklepu je sodeloval poseben delegat angleškega trgovskega ministrstva zaradi ureditve vprašanj, ki so v zvezi z angleško-romunskim kliringom.

ce v vrednosti okrog 2 milijona funtov. Teh 40 tisoč vagonov predstavlja eno tretjino letošnjega izvoznega presežka v pšenici. Anglija bo plačala pšenico tako, da bo plačala 40% preko kliringa, 60% pa v devizah, in sicer za delno kompenzacijo z nabavo angleškega blaga. Pri tem kupčijskem sklepu je sodeloval poseben delegat angleškega trgovskega ministrstva zaradi ureditve vprašanj, ki so v zvezi z angleško-romunskim kliringom.

Sejmi

19. septembra: v Zidanem mostu, Braslovčah, Vinici, Smarju pri Jelšah, Št. Janžu pri Dravogradu, Crenšovcih.

20. septembra: v Št. Janžu na Dolenjskem, Starem trgu pri Ložu, Dol. Lendavi, Ljutomeru, Ormožu, Ptujju, Dobrovniku, Sv. Vidu pri Grobelnem, Zabukovju nad Sevnico.

21. septembra: v Ljubljani, Ribnici, Tuhinju, Celju, Ptujju, Trbovljah, Dravogradu, Laškem, Podčetrtku, Podsredi, Št. Ilju pri Velenu.

22. septembra: v Smihel-Stopičah, Skočjanu, Dobrni, Turnišču.

3. septembra: v Mariboru.

24. septembra: v Frankolovem, Brežicah, Celju, Trbovljah, Slovenski Bistrici.

Živinski sejmi

Na zadnji živinski sejem v Kranju so prignali 53 volov, 26 krav, 11 telet, 2 junici, 1 bika, 101 svinjo in 79 prašičev. Prodanih je bilo: 39 volov, 15 krav, 11 telet 2 junice, 1 bik, 9 žrebet 90 svinj in 45 prašičev. — Cene so bile naslednje: Voli I. vrste 6-50 din, volji II. vrste 6 din, volji III. vrste 5-50 din, telice I. vrste 6-50 din, telice II. vrste 6 din, telice III. vrste 5-50 din, krave I. vrste 5-50 din, krave II. vrste 4-75 din, krave III. vrste 4-25 din, teleta I. vrste 8 din, teleta II. vrste 7 din, prašiči špeharji 10-25 din, prašiči pršutarji 8-50—9-50 din za kg žive teže. Mladi pujski 7 do 8 tednov stari 145—220 din za glavo.

Važnejša radio predavanja

Nedelja, 18. septembra: 17.00: Zivljenje v moštu in vinu — 19.30: Samostan Savina, njegov zgodovinski značaj.

Ponedeljek, 19. septembra: 18.40: Nekaj poglavij o biologiji žene — 19.30: Topli vreli izpod Gorjancev.

Torek, 20. septembra: 19.30: Osnovna šola v službi nacionalne vzgoje.

Petek, 23. septembra: 18.40: O keramiki — 19.30: Naša nac. glasbena kultura.

Sobota, 24. septembra: 20.00: Pod južnim soncem.

Mislila je, da je Nadina nočna srajca bela ...
... dokler ni prenočila pri prijateljici,
ki pere svoje perilo z Radionom!

Kar ustrašila se je - tako velik je bil razloček!
Kako je mogoče perilo tako lepo oprati? Se more
še bolj truditi in mučiti kot se ona?

Prav gotovo ne, - to je pri Radionu tudi nepotrebno:
brez drgnjenja in mencanja postane perilo tako
žudovito belo. Pri počasnem kuhanju se razvija v
Radion raztopini na milijone kisikovih mehurčkov,
ki prodirajo skozi perilo in prizanesljivo odstranijo
vso nesnago, če je še tako trdovratna. Popolnoma
čisto in popolnoma belo - je samo Radion belo
perilo.

**SCHICHTOV
RADION**

ni čistejša beline od Radion beline

Kmetski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**
Telefon št. 28-47 — Rač. pošt. hran. št. 14.257 — Brzjavlj: Kmetskodom
Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

**TISKARNA
MERKUR**
LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

EKONOM

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši) — Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Pajlske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žlindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementsa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne Illovaec, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.